

væsens til Sorø Akademi's Budget. Vi ville indrømme, at den Afskillelse, der nu finder Sted, saaledes at der bevilges Understøttelse til nogle Skoler paa Sorø Akademi, til andre under det lærde Skolevæsen, ikke er foretagen efter ensartede, konsekvente Regler, og vi finde det derfor i sin Orden, at dette Spørgsmaal, hvor underordnet det end kan synes at være, underkastes en ny Drøftelse, som, saavidt vi skjønne, maa kunne føre til, at ialtsald en Del af de omhandlede Skoler blive overflyttede fra det lærde Skolevæsen til Sorø Akademi. Dersom man ved en saadan Drøftelse vil følge den efter vor Formening rigtige Betragtning, at lade enhver Bevilling, der efter den Skoles Oprindelse og Stilling, hvortil den gives, maa siges at hidrøre fra det lærde Skolevæsens Midler, fremdeles blive staaende under dettes Budget, vil man imidlertid neppe kunne komme til det samme Resultat som Landstinget, og da Tidspunktet ikke er helbigt for en speciel Undersøgelse af dette Forhold, skjønne vi ikke rettere, end at det er hensigtsmæssigt for iaar at lade den hidtil i flere Aar fulgte Postering af disse Bevillinger forblive usforandret, hvilket er stemmende med den i Folkethinget stedfundne Affattelse.

Den anden Del af den foretagne Ompostering gaar ud paa at lade Statskassen istedetfor Sorø Akademi bære Udgiften til Statsseminarierne. Ved en nærmere Overveielse af dette Spørgsmaal ere vi komne til det Resultat, at denne Ompostering bør billiges. Seminariefonden bestaar kun af noget Gods i Viborg Stift og 6 Kirker i Aalborg Stift og giver vel i Gjennemsnit intet Overskud. Statsseminarierne opretholdes derfor ved Tilskud andetsteds fra, og vi maa erkjende, at en saadan Statsinstitution, uden egne Midler, naturlig er henvist til Statskassen. Denne Betragtning, der formentlig vil kunne føre til ogsaa at befri Sorø Akademi for det sædvanlige Tilskud af 30,000 Kr. til en anden Statsanstalt: Landbohøjskolen, støttes særlig ved Hensynet til Sorø Akademi's Budget. Heraf udredes, foruden Udgifterne til Akademiets lærde Skole, en Række Understøttelser til Højskoler, til fattige Elever paa disse Skoler, til Realskoler, til videre Uddannelse for Lærere og Lærerinder, til forskellige Skoler for Kvindernes Uddannelse, til bedre Læremidler osv., og da alle saadanne Formaal, af hvilke intet fyldestgøres af nogen Statsinstitution, men hvis Betydning for Oplysningens Fremme tør antages at være almindelig erkjendt, efterhaanden kræve yderligere Tilskud, vil det have Betydning for Opnaaelsen heraf, at Akademiets Budget, der efter den i Folkethinget vedtagne Affattelse fremtræder med et beregnet Underkud af ca. 18,000 Kr., ikke overbeholdes med Udgifter, som efter deres Natur bør dækkes direkte af Statskassen. Vi fraraade derfor at gjøre nogen Forandring i Lovforslaget paa dette Punkt.

Jorfaavidt den Uoverensstemmelse, der er tilstede paa de militære Bevillinger, angaar Spørgsmaalet om, hvilke Konsekventer de nye Forsvarslove nødvendig føre med sig eller vel rettere, i hvilken Udstrækning det kan anses for at være politisk rigtigt at anerkjende disse Konsekventer nu eller at udsætte deres Anerkjendelse til en senere Samling, da er vor Stilling given. Det Resultat, hvortil man kom ved disse Love, og ikke mindre den derved anvendte Fremgangsmaade (jfr. herom bl. A. vor Betænkning, Tillæg B. Sp. 2133 for 1879—80), foreskriver os under disse Forhold med Nødvendighed en neutral Stilling, saalænge Uenigheden imellem de paagjældende Parter holder sig indenfor det førnævnte Omraade. Saaledes have vi filltet os ved de tidligere Behandlinger af disse Spørgsmaal, og der foreligger ingen Anledning for os nu til at indtage en anden Stilling. Militære Bevillingsspørgsmaal derimod, som ikke falde indenfor den angivne Grændse, kunne vi behandle anderledes.

Lagt de ordinære Hærudgifter iaar fremtræde betydelig lavere, end de ville blive, efterhaanden som den nye Hærløvt helt gennemføres (jfr. vor Betænkning, Tillæg B. Sp. 521 for 1880—81), vil dog Statskassen i Finantsaaret 1881—82 efter ethvert af Thingenes Affattelse, naar det sædvanlige paa § 26 bevilgede Lønningstillæg til Underkorporaler og Menige indbefattes herunder, og de virkelige Prisforhold lægges til Grund, komme til ikke lidet at overstige 9 Millioner. Ligeoverfor et saadant Budget er den Sum paa ca. 25,000 Kr., hvorom der hersker Uenighed — og af hvilket Beløb 18,000 Kr. vedrøre Spørgsmaalet om, hvilket Forbrug af Projektiler, Rugler og Krudt der ordinært behøves ved Øvelserne efter den nye Hærløvt — af forholdsvis saa underordnet Betydning og Berettigelsen af at støtte dens Regtelse paa Hærløvt saa tvivlsom, at det forekommer os lidet naturligt, at de to Parter, der ere enige om selve Hovedsagen, ikke her skulde komme til Forstaaelse. Følge den foran angivne Forklaring af vor almindelige Stilling overlade vi disse Spørgsmaals Afgjørelse til de Vedkommende.

Til Paabegyndelse af Bygningen af nyt Sømateriel er der paa § 23 bevilget i begge Thing 100,000 Kr., men medens Folkethinget har begrændset dette Materiels Kostbarhed til 2½ Million Kroner, idet man derved har tænkt paa et Skib som Torpedostøbet „Lordenfjeld“, har Landstinget forandret dette til „et Pandserbatteri af „Helgolands“ Klasse“, altsaa til en Kostbarhed af over det Dobbelte, og som derfor med samme aarlige Bevilling vil tage dobbelt saa lang Tid at bygge. Det